

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **nezl. V. V.**, zastoupené Mgr. Davidem Bukalem, advokátem, se sídlem Sokolská 3, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, odbor dopravy a silničního hospodářství, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2005, č. j. KUOK 7320/05 - ODSH - SD/690 - Su, ze dne 31. 3. 2005, č. j. KUOK 7321/05 - ODSH - SD/690 - Su, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 1. 2008, č. j. 22 Ca 120/2005 - 25,

takto:

- I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 1. 2008, č. j. 22 Ca 120/2005 - 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu Mgr. Davidu Bukalovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 2400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně podala kasační stížnost proti shora označenému usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2005, č. j. KUOK 7320/05 - ODSH - SD/690 - Su, ze dne 31. 3. 2005, č. j. KUOK 7321/05 - ODSH - SD/690 - Su. Těmito rozhodnutími byla zamítnuta odvolání stěžovatelky (v jednom případě jako řádné, v jednom případě jako nepřipustné) proti rozhodnutím

Magistrátu města Olomouce, kterými nebylo vyhověno žádostem stěžovatelky o změnu zápisu provozovatele dvou osobních automobilů.

Krajský soud v Ostravě žalobu odmítl z toho důvodu, že žalobkyně (tedy nezletilá V. V.) nevyčerpala ve správním řízení řádné opravné prostředky. Soud ve velmi stručném odůvodnění (v rozsahu cca půl stránky) uvedl ve vztahu k relevantní otázce posouzení podaných opravných prostředků pouze toto: „rozhodnutími byla zamítnuta odvolání Ing. R. R. (otec nezletilé stěžovatelky - poznámka Nejvyššího správního soudu). Žalobkyně (tedy nezletilá V. V. - poznámka Nejvyššího správního soudu), ač s ní bylo jednáno jako s účastnicí správního řízení, odvolání nepodala.“ Více se soud k podstatě věci nevyjádřil.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost. V této kasační stížnosti uvádí, že podle názoru zákonného zástupce není správné tvrzení, že rozhodnutími žalovaného byla zamítnuta odvolání Ing. R. R.. Dle tvrzení zákonného zástupce stěžovatelky - Ing. R. - tento nepodával odvolání proti rozhodnutím Magistrátu města Olomouce za sebe, ale dle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. v tehdy platném znění (dále „správního řádu“) jako zákonný zástupce stěžovatelky, která sama byla účastníkem řízení. Ing. R. účastníkem řízení nebyl. Možné chybné označení by nemělo být posuzováno v neprospěch stěžovatelky. Stěžovatelka se s ohledem na tyto skutečnosti domnívá, že vyčerpala opravné prostředky ve správním řízení, neboť odvolání (prostřednictvím zákonného zástupce) podala.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti a shledal, že z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, v jakém rozsahu a z jakých důvodů stěžovatelka jím označené rozhodnutí krajského soudu napadá (§ 106 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“). Kasační stížnost podala účastnice řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná a vykazuje zákonné minimum náležitostí nezbytných k tomu, aby mohla být věcně projednána.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Ze spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobou byla napadena 2 rozhodnutí, týkající se zápisu 2 osobních automobilů do registru silničních vozidel. V obou případech se nezletilá žadatelka domáhala prostřednictvím zákonného zástupce zápisu nejen jako vlastníka (tak byla zapsána), ale i jako provozovatele. V prvním případě se jednalo o vozidlo Fiat Uno - napadené odvolací rozhodnutí s číslem KUOK 7320/05 - ODSH - SD/690 - Su. Toto odvolání bylo zamítnuto jako nepřipustné. Ze spisu je zřejmá tato genealogie případu: dne 29. 3. 04 vyplnil a podepsal jakožto zákonný zástupce nezletilé V. V., nar. XY (stěžovatelky) její otec - Ing. R. R. přihlášku k registraci vozidla do registru silničních vozidel. V této přihlášce je u jeho jména výslovně uvedeno „zástupce“, z čehož je (i s ohledem na § 16 správního řádu) zřejmé, že vystupoval v postavení zákonného zástupce. Dále dne 1. 12. 2004 došlo k „odhlášení“ podepsané matkou jako zákonnou

zástupkyní a 1. 12. 2004 současně přihlásce k registraci vozidla do registru silničních vozidel, kterou je vlastníkem i provozovatelem vozidla uvedena matka. Toto proběhlo na základě telefonické výzvy pracovnice, že nezletilá dcera nemůže být vlastnící vozu. Dne 7. 12. 2004 následoval dopis otce, ve kterém projevil ostrý nesouhlas a požádal o nápravu uvedením v původní stav. Toto podání přijal správní orgán na prvním stupni jako „žádost“, od níž odvinul. správní řízení. Dne 16. 12. 2004 požádala matka (v souladu s vůlí otce vyjádřenou zřetelně v dopise) opět o změnu zápisu na vlastníka - nezletilou dceru V. Tato změna byla provedena. Dne 3. 1. 2005 však otec požádal, aby nezletilá dcera V. byla i provozovatelem tohoto vozidla. Dále je vedeno prvostupňové řízení: 5. 1. 2005 oznámení o zahájení řízení, 3. 2. 2005 žádost o změnu provozovatele zamítnuta, 15. 2. 2005 podáno odvolání. Odvolací rozhodnutí pod číslem KUOK 7320/05 - ODSH - SD/690 - Su vyhodnotilo podané odvolání jako nepřipustné s tím, že otec Ing. R. R. nebyl účastníkem řízení, proto se nemohl odvolat. Žalovaný zde rozvádí, že zákonným zástupcem je matka, a ta je tedy oprávněna o změnu v registru žádat (což učinila dne 1. 12. 2004 i 16. 12. 2004) - změna v registru proto proběhla oprávněně, tj na základě právního úkonu zákonného zástupce. Na tomto místě nutno uvést, že správní orgán se v rozhodnutí vůbec nevypořádal s postavením Ing. R. R. jakožto otce, a tedy také zákonného zástupce své nezletilé dcery, a s dopady této skutečnosti na jeho procesní postavení ve správním řízení týkajícím se jeho dcery, např. na oprávnění podat za svou dceru rovněž odvolání, či důvody, proč toto oprávnění nemá. Postavení zákonného zástupce má přitom rodič ex lege - přímo ze zákona, viz níže. Nutno ještě podotknout, že Ing. R. R. neuváděl ve svých podáních - ani v odvolání - výslovně, že vystupuje za nezletilou V. V., nýbrž podepisoval je svým jménem. Z rozhodnutí však nevyplývá, že by důvodem zamítnutí odvolání jako nepřipustného byla tato skutečnost - tedy vadné, zavádějící, či nesprávné označování subjektů v řízení, či nedoložení zastoupení. Ostatně i v takovém případě svědčí judikatura tomu, že správní orgán měl případné nejasnosti v zastoupení objasňovat a nemohl odvolání odmítnout bez prověření tak zásadní skutečnosti, pokud o ní měl pochyby. To platí tím spíše, že již v první přihlášce z 29. 3. 2004, kterou vyplňoval otec, výslovně uvedl, že jedná v postavení (zákonného) zástupce.

Ve druhém případě se jednalo o vozidlo Škoda Favorit - napadené rozhodnutí s číslem č. j. KUOK 7321/05 - ODSH - SD/690 - Su. Toto odvolání bylo zamítnuto jako řádné. V tomto případě dne 9. 12. 2004 byla podána přihláška k registraci vozidla do registru silničních vozidel podepsaná otcem nezletilé stěžovatelky Ing. R. R., v přihlášce je jako vlastníka uvedena nezletilá V. V. a jako provozovatel její matka. Dopisem ze dne 3. 1. 2005 vyjadřuje Ing. R. R. nespokojenost s nezapsáním změny. Dopisem z 10. 1. 2005, a zejména výsledkem pracovnice z 6. 1. 2005 bylo doplněno a ověřeno, že mu šlo opět o zapsání provozovatele nezletilé dcery, což mu bylo při zápise ústně odmítnuto. Je nutno uvést, že zde byla ve spise doložena plná moc matky z 9. 12. 2004 - výslovně pro vyřizování přihlášení vozidla Škoda Favorit do evidence. V odvolacím rozhodnutí vyšel žalovaný z toho, že v žádosti z 9. 12. 2004, kterou Ing. R. R. sám vyplnil a podepsal, uvedl sám jako provozovatele matku nezletilé - žádosti tedy bylo vyhověno. Dále odvolací orgán vysvětluje, že až z výsledku pracovnice je zřejmé, že žádá o uvedení i provozovatele dcery V. (v rozporu se žádostí). Dále už odvolací orgán rozvádí věcné argumenty, proč nezletilá dcera nemůže být provozovatelkou osobního automobilu.

Nejvyšší správní soud o věci uvažil následovně: Nejdříve k relevantní právní úpravě: Podle § 15 správního řádu může účastník samostatně jednat v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práva a brát na sebe povinnosti. Podle §§ 8 a 9 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, vzniká způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) v plném rozsahu zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku. V daném případě se stěžovatelka narodila v roce 2003, je tedy zjevné, že k výše popsaným právním úkonům nemůže mít způsobilost. Podle § 16 odst. 1 správního řádu účastníka řízení, který nemůže v řízení jednat samostatně, zastupuje zákonný zástupce. Podle § 36 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, zastupují dítě při právních úkonech, ke kterým není plně způsobilé, jeho rodiče. Podle § 34 zákona o rodině rodičovská zodpovědnost náleží oběma rodičům. Podle § 31 je rodičovská zodpovědnost souhrn práv a povinností mj. při zastupování nezletilého dítěte a při správě jeho jmění. V daném případě není činěno předmětem sporu, že Ing. R. R. je otcem stěžovatelky. Není tedy příliš zřejmé, proč jej vystupující subjekty neakceptovaly jako zákonného zástupce. Ze spisu nadto vyplývá, že v případě přihlášky vozu Fiat Uno se otec výslovně označil jako „zástupce“ - své postavení zákonného zástupce tedy proklamoval. Ve druhém případě (přihlášky vozu Škoda Favorit) byla - kromě nespornosti postavení otce jako zákonného zástupce (viz skutečnost známá správnímu orgánu z jeho úřední činnosti - § 32 odst. 2 správního řádu) navíc doložena plná moc matky, zmocňující otce k úkonům při přihlašování osobního automobilu do evidence vozidel. (Plná moc takového obsahu má mj. význam souladnosti vůle otce a matky. Judikatura se v otázce zastoupení nezletilého dítěte rodiči vyjádřila následovně - z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Cz 119/67 z 30. 11. 1967: „V případech, kdy jeden z rodičů zastupuje dítě v běžných věcech, není nutné vyjádření druhého rodiče. Jde-li však o podstatnou věc, je třeba se dotázat druhého rodiče, zda s projevem zastupujícího rodiče souhlasí. Pokud by druhý rodič vyslovil nesouhlas, byly by dány podmínky pro postup podle § 49 zákona o rodině.“ Plná moc jednoho z rodičů jistě má po významové - obsahové a volní - stránce charakter udělení takového souhlasu. Rovněž i v případě zápisu vozidla Fiat Uno po dopisu otce, ve kterém žádal o uvedení v původní stav, požádala matka - v souladu s vůlí otce vyjádřenou zřetelně v dopise - o změnu zápisu na vlastníka. Spis jako celek nasvědčuje souladnosti vůle otce a matky - případné pochyby by správní orgán ostatně měl odstraňovat. Tyto skutečnosti uvádí Nejvyšší správní soud spíše nad rámec - nesouladnost vůle obou rodičů nebyla postavena jako důvod k postupu správních orgánů ani krajského soudu.) Proč však soud - a v jednom případě i správní orgán - vyhodnotil situaci tak, že stěžovatelka V. V. nepodala odvolání, není vůbec zřejmé. Ze spisového materiálu je zřejmé, že zákonný zástupce stěžovatelky projevil vůli, aby zastoupená V. V. byla vlastnící i provozovatelkou obou osobních automobilů. Z uvedeného lze usuzovat, že jednal jako zákonný zástupce nezletilé V. V. I pokud měl správní orgán pochybnosti o zastoupení V. V., nemohl odvolání bez dalšího odmítnout jako nepřipustné, ale měl okolnost případného zastoupení zjišťovat a své případné pochybnosti o zastoupení svým postupem odstraňovat. Již respektovaná prvorepubliková judikatura Nejvyššího správního soudu se v případě pochybností o procesním postavení zástupce vyslovila pod č. Boh. A 7613/28 následujícím způsobem: „Správní úřad není oprávněn odmítnout odvolání podané zmocněncem jménem strany jen proto, že k odvolání není přiložena plná moc, nýbrž úřad je povinen, má-li pochybnost o tom, zda osoba odvolání podávající byla k tomu zmocněna, straně poskytnout možnost

tento nedostatek odstranit.“ Rovněž z novější judikatury vyplývá totožný přístup, např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze publikované v časopise Soudní judikatura 99/4: 406 „Podá-li zástupce účastníka správního řízení odvolání proti rozhodnutí a nepřipojí k němu písemnou plnou moc, ať již všeobecnou nebo speciální, je povinností správního orgánu ve smyslu ustanovení § 19 odst. 3 správního řádu vyzvat zástupce k odstranění nedostatku podání; k tomu mu stanoví lhůtu a poučí jej o možných následcích. Teprve zůstane-li výzva bez odezvy, může správní orgán prvního stupně předložit odvolání správnímu orgánu vyššího stupně k postupu podle § 60 správního řádu, jako nepřípustné odvolání, podané někým, kdo není účastníkem řízení.“ Pokud tedy správní orgán o zastoupení zjevně nezletilé žadatelky otcem - zákonným zástupcem měl pochybnosti, měl je analogicky s citovanými rozhodnutími svým postupem odstraňovat.

Ve druhém případě navíc bylo odvolání zamítnuto jako řádné. Krajský soud v Ostravě přesto žalobu směřující proti oběma rozhodnutím odmítl z toho důvodu, že žalobkyně (tedy nezletilá V. V.) nevyčerpala ve správním řízení řádné opravné prostředky. Soud přitom o obou rozhodnutích rozhodl jedním výrokem, aniž by odlišil procesní rozdílnosti obou případů a aniž by se zabýval nastolenými spornými otázkami. Je nesporné, že v případě druhého rozhodnutí (týkajícího se vozidla Škoda Favorit) bylo o odvolání Ing. R. R. správním orgánem (žalovaným) rozhodnuto věcně - nikoliv tedy jako o odvolání nepřípustném - a charakter odvolání jako řádného nezpochybnil v odvolacím řízení ani žalovaný odvolací orgán. Soud však přesto - bez zohlednění rozdílnosti obou řízení - vyhodnotil věc tak, že nebyly vyčerpány řádné opravné prostředky. Výslovně uvedl, že rozhodnutí byla zamítnuta odvolání Ing. R. R., zatímco žalobkyně, tedy nezletilá V. V., ač s ní bylo jednáno jako s účastnicí správního řízení, odvolání nepodala. Proč soud dokonce ani odvolání podané proti rozhodnutí Magistrátu města Olomouce č. j. EV/045/05 - TH (tedy odvolání vyhodnocené i správním orgánem jako řádné) neshledával odvoláním žalobkyně v zákonném zastoupení otcem není zřejmé - úvaha soudu v tomto směru zcela absentuje. Pokud se jedná o chybějící úvahy o sporných otázkách, pak se má na mysli zejména otázka, zda odvolací orgán mohl (v případě změny zápisu vozidla Fiat Uno) zamítnout odvolání Ing. R. R. - tedy zákonného zástupce žalobkyně - jako nepřípustné. Tento postup přitom stěžovatelka v žalobě (ač nepřímo a nepřesně, ale výslovně a srozumitelně) zpochybnila, když uvedla, že Ing. R. R. - ač zákonný zástupce (otec) byl ze řízení (citace) „prapodivně vyloučen jako účastník“ a postavení zákonného zástupce přiznal správní orgán pouze matce. Soud svou úvahu k této nastolené otázce vůbec nezdůvodnil. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; podle § 109 odst. 3 s. ř. s. to neplatí mj. tehdy, je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Z důvodu nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.) Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelce byl k ochraně jejích zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát Mgr. David Bukal. V případě ustanovení advokáta platí hotové výdaje za zastupování a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud

o odměně ustanoveného zástupce uvážil následovně: Podle § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu činí tarifní hodnota ve věcech kasačních stížností 25 000 Kč. Sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby z této tarifní hodnoty činí 2100 Kč (§ 7 advokátního tarifu). Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v uvedeném ustanovení uvedených. Podání kasační stížnosti je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Ze spisového materiálu vyplývá tento jeden úkon právní služby, což spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) činí celkem částku 2400 Kč, která byla ustanovenému advokátovi přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu